

mi hoteli napraviti, da ni bil prišel prezgodaj v roke otrok.

PODSABOTIN

Predno je prišel v našo občino novi g. poteštaj, nam je stinil naliv popolnoma razdeljal naše poti, tako da je bil na več mestih prehod sploh nemogoč radi usadov in pa radi nanešenega materijala.

PODGORA

V našo občino, in sicer v Grojno, prihajajo dan na dan ptičji lovci, ki nalovijo in odnašajo od nas polne kletke prekrisnih ptičkov.

PODGORA

Kaznovani preklinjalci. Naša občina je bila ena med prvimi, ki je določila, da se bo vsak, kdor javno preklinja in govori grde besede, kaznoval.

IDRIJA

Gostoljubnost spodnje-idrijskega kavarnarja.

V nedeljo 17. t. m. popoldne je šla družba mladeničev in mladenk na sprehod v Sp. Idrijo. Prišedši v vas, se je podala imenovana družba v tamkajšno kavarno.

Odgovor g. Ivanu Kavčiču na črtici v "Goriški Straži" z dne 6. X. 1926 št. 61. "Edinost" z dne 23. septembra t. l. št. 229 je prinesla iz Idrije dopis o živinorejskem predavanju v dvorani hotela Didič.

Reška pokrajina

ILIRSKA BISTRICA

Nesreča na železniškem prehodu na progi Sv. Peter - Reka. Med čuvajnico št. 12-13 na progi Sv. Peter-Reka se je v nedeljo dne 17. t. m. dogodil zelo žalosten dogodek.

PODLISTEK

JULES VERNE: (142) Skrivnostni otok

Nab je takoj zapustil svoje varno zatočišče. Vrnil se je na planoto, ne meneč se za nevarnost kroge; skušal je gasiti, toda brezuspešno, dokler se niso tovariši prikazali na gozdnem obronku.

Trnovem je gnal svojo govejo čredo iz paše. Med potom je moral prekorajiti vodoraven prehod. Nesreča je hotela, da je našel železniške zatovrnicne odprte, dani neposredno pred bratovlalom Reka-Trst, ki odide iz Trnovca ob 10.15.

Opozarjamo železniške oblasti na ta skrajno žalosten dogodek, ki je posledica nevestnega službovanja novega železniškega čuvaja na št. 13, na katerega se vedno pritožujejo vsi prizadeti vaščani iz Topolca, da svoje službe sploh ne vrši.

Razne zanimivosti

Kako je organizirana svetovna policija. Amerikanski kriminalist Reatlting pripoveduje v nekem svojem članku karakterističen slučaj, kako zasleduje svetovna policija mednarodne zločince.

Dunajski urad svetovne policije "Mednarodna policijska kriminalistična komisija" dela z mrzlično naglico. Iz vsega sveta prihajajo depeshe o zločinih s prošnjo, da se zločinci zasledujejo. Zopet tiktaka telegraf iz Berlina: Berlin — tu ogromen hotelski vliom. Kovčeg z dragocennostmi, vrednimi 100.000 dolarjev, ukraden. Kdo je storilec? Telegram naznanj odtis prsta, to se pravi, le njegovo formulo.

Dunajski kriminalisti vedo, kaj naj stori. v Kopenhagen! določil vodja pisarne. V Kopenhagenu se nahaja svetovni identifikacijski urad, tam zbirajo odtise prstov vseh mednarodnih zločincev. Kopenhagen je album zločincev vsega sveta. Tik-tak, brni aparat na Dunaju in v Kopenhagenu. Danski uradnik že išče v registrih. Tukaj! "Smith Chester, rojen 29. 6. 90 v San Francisco, USA. Ima tudi več imen: Dossner, Charles, Jean ali José de Braganza, marquez de Tamalicao, se izdaja tudi včasih za nezakonskega sina portugalskega kralja in v Parizu živeče Marije Luize Monteiro. Zloglasen pustolovec, tat in goljuf." Telegram z vestjo hiti na Dunaj in od tam — v svet: ...v Berlin, Pariz, London, Newyork, Carigrad, Atene, Prago, Aleksandrijo, Bombay, Peking, Tokio —

Parnik italijanskega Lloyda zapuška Carigrad in si utira pot do Aleksandrije med slikovitimi gradovi in samostani na dardanejskih obalah. V Aleksandriji hoče parnik doseči angleški poštni parnik do Bombayja.

Pri hribih Rumili Hisar dospe na parnik brezlični telegram policijske oblasti v Carigradu, istočasno dospe še eden iz Aten. Oba imata isto besedilo: Šifriran stavek svetovne policije. Telegrafist ga izroči, kot na vseh parnikih, in vseh morjih sveta, ladijskemu detektivu. Telegram izgleda tako-le: "Smith, Chester alias Dossner, Charles, Jean alias José de Braganza, marquez de Tamalicao, 29. 6. 90, San Francisco USA, D. 6364, 4/5, 5/6, 4544, 1224, 12, Ba. 11, 8, 35, 568, 8, 15, h 334, 45, i 41, 5636, 679. Arretirati! Dunajska vest! Detektiv si raztolmači depeshe: Smith itd., rojen 29. junija 1890 v San Francisco, ameriški državljan, za D so formule vse prstnih odtisov iskanega s svojimi posebnostmi, za B je osebni opis po sistemu Berthilona, iznajditelja telesnega merjenja kot sredstvo identifikiranja zločincev. 3a 11 — velikost 1.70 metra, 8 — kostanjevi lasje, 35 — kriv nos, 568 — obe ustnici raztezanjeni, 618 — debele ustnice, e 15 — profil čela in nosa kriv, h 334 — tetoviranje v obliki solca in zvezde, 45 — 5 centimetrov dolgo, i 41 — na zapetu. Za S je vrsta zločina, ki jo zločinec posebno rad goji, tujer 5636 — hotelski in zlatarski tat, 679 — dela s komplicij, oborožen z revolverjem, poseduje ponarejene dokumente.

Detektiv pogleda potniški seznam ladje; mogoče se je zločinec vpisal pod enega svojih imen. Nič! Terej potniki so na vrsti! Kje je kdo, katerega zunanost se ujema s šifriranim opisom. Dolgo in sistematično išče, dokler ne premosti vseh potnikov — nato ga tudi našde. Kratek razgovor, v katerem zgrabi detektiv zločinecovo zapetje, pokaže se napoj že izbrisano tetovirano znamenje in zločinec je arretiran. Ne pomaga noben protest in upor več.

En sam odtis prsta, ki ga je zločinec nevedno pustil na ročaju kovčka v sobi nekoga berlinskega hotela in je postal viden šele z jedovinimi hlapi, ta odtis je zadostoval, da se je mogel arretirati ameriški zločinec na italijanskem parniku ob turški obali.

Avtomati za tobak in cigarete

Tobačna režija na Dunaju namerava uvesti zanimivo, praktično in zelo prikladno novost. Da razbremeni trafika, ki morajo biti odprte tudi preko običajnega časa, je sklenila poskusiti srečo z avtomati za tobak in cigarete.

Taki avtomati so bili ponekod v rabi že pred vojno, samo s to razliko, da so bili urejeni samo za izdajanje cigar in cigaret. Sedaj jih bo treba pač prilagoditi novim razmeram, tako da bodo tvorili res nov dobavni vir tobačne režije na Dunaju. Seveda se pa te naprave ne dobo uvedle kar čez noč. Avstrijska tobačna režija hoče najprej preizkusiti njih praktično vrednost in šele, če se dobro obnesejo, bodo avtomati preplavili vsa važna križišča in ulice, kjer valovi promet podnevi in ponoči.

Konec harema v Turčiji

Prošli petek o polnoči je stopil v Turčiji v veljavo novi zakon o razporoki. Odslej se razporoke ne bodo več vršile po starem zakonu, nego bodo o njih razsodila sodišča. Moški in ženske si bodo v Turčiji posej popolnoma enakopravni in dvoženstvo se bo kaznovalo z zapornim petih let. Zene, ki se jim bodo možje izneverili ali bodo slabo z njimi ravnali, ali ne bodo dovolj zanje skrbeli itd., bodo upravičene poiskati si pred sodiščem zadostenje, eventualno tudi ločitev zakona. Novi turški zakon o razporoki pomeni v bistvu konec harema. Poleg uvedbe latinice je ta reforma gotovo največji uspeh, ki ga je dosegel diktator Mustafa Kemal paša.

Vesti iz Rusije

Prva diplomatinja na svetu, gospa Kollontajeva, sedanja sovjetska poslanica v Meksiki, ki je pred nekoliko časa padla v nemilost sovjetrov, a se je zopet povzdignila s svojo diplomatsko spretnostjo, je napisala knjigo, ki ni izšla in sploh ne izide. Knjigi je naslov "Delavska opozicija". Kollontajeva je z njo seznanila javnost o udeležniški zadnjega kongresa komunistične stranke. Knjiga je šla iz roke v roko v nekoliko prepisih.

V tej knjigi, ki je donesla avtorici mnogo neprilik, predoča ga. Kollontajeva brez strahu svojo tezo o opoziciji v delavskih vrstah in o njenih vzrokih in angotavlja na zaključku, da komunistična politika ni sposobna, da bi se mogla trajno uveljavljati. Pisateljica pravi, da ta politika dela preveliko razliko med delavstvom in kmeti ter naglašja nasprotje med obema skupinama. Prirodno hrepenenje vsakega kmeta, da bi dobil zemljo in elementarni odpor kmetske mase proti kakršnemu slobodi mešanju državnih organov v kmetske stvari smatra pisateljica kot veliko nevarnost za državo. Najbolj oporeka sami upravi komunistične stranke, kateri očita, da vodi stranko tako, da ta "lavira" med poedinimi nezakonitimi skupinami v sovjetski Rusiji, mesto da bi vstrajala na trdni liniji. Z eno besedo: ne ve, kaj bi hotela in živi od danes do jutri. Oni del sovjetskega tiska, ki je ostal zvest današnjemu vodstvu komunistične stranke, nastopa ogorčeno proti takim trditvam in — ne da bi se spominjal spora med obema najvažnejšima skupinama ruskega naroda — brani vodstvo pred napadi in očitanjem, da vodstvo v svoji politiki lavira.

Praška "Central European Press" pa pripoveduje, da sta se o drugem zelo neugodnem pojavu za sovjetski režim. Vodilni sovjetski krogi so si svoječasno nadeli nalogo in dolžnost, da odpravijo nepismenost najdalje do proslave desetletnice revolucije, to je do konca leta 1927. Ali po tem, kar se je storilo do sedaj, se more reči, da je nepismenost prej narastala nego pa upadla. Trdi se, celo v uradnih krogih, da naloga, ki so si jo stavili vodilni krogi, ne le da ne bo izvršena v bodočem letu, marveč da se likvidacija nepismenosti mora odložiti vsaj še za 8 let — najdalje do leta 1934. V tem letu se uvede potom zakona obveza obiskovanja šole.

Iz mnogih vesti se more posneti, da se je društvo "Doli z nepismenostjo", ki naj bi bilo pripomočilo k likvidaciji nepismenosti s prirejanjem tečajev za analfabe, z ustavljanjem in vzdrževanjem (iz dobrovoljnih in javnih sredstev) raznih krožkov za pismenost —

(Dalej na IV. strani)

Ernesta Vatovec Albert Urdih poročena Trst, 21. oktobra 1926. 1088

MALI OGLASI

- BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1518)
POSTENO dekle, pridno, za vsa dela dobi službo takoj. Campo S. Giacomo 9. 1618
POSTEN mladenič išče sobico pri slovenski družini v mestu. Naslov pri upravitelju. 1617
PRODAJALKO sprejme slašičarica Via C. Rittmeyer 14. 1620
GARAGE MARGHERITA z odklikovano delavnico za vsakovrstne poplave avtomobilov in motociklov. Avtomobil po L. 2 — za km. Pasco Ermengilda. Trst, Via S. Francesco 10. 1613
KOLESELI, na pol pokrfit, v dobrem stanju, prodaja po ceni Majca v Postojni 234. 1608
PSICA "Doberman", eno leto stara in avtomatičen gramofon se prodaja. Gorica, via Torriani 11/L. 1619
POSOLJHO 35.000 lir na novo stavbo dvojne vrednosti in z močnim donosom v spodnji okolici iščen proti 8-odstotnim obrestim. Vknjižba na l. mestu, obrestni davek plačam sam. Pomudbe pod "Vknjižba" na upravitelju "Edinosti". 1605

PRSI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhialnim atekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.—. Dobiva se samo v lekarni Casteliovich, Trst, Via Giulia 42. 1601
KRI CISTINI ČAJ. Najzdravnejše sredstvo za očiščenje in sveženje kri; priporočljivo zlasti mladi ni v jeseni. Zavoj vsebuje 6 zavojčkov, vsak zavojček služi za pripravo skuhajbe, ki se vrame pred zajtrkom. Lekarna A. Giulliani, Postojna. 1518
BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. Telefon 33-19. 1517
BABICA, diplomirana sprejema noseče. Via Maddonnina 10, II. 1611

ISTITUTI SCOLASTICI RIUNITI BATTISTI GALILEI (1084) Via Battisti 10 Popoln tečaj za občinske tajnike.

CORSO 20 Prilika! Velika partija Puletots po najnižjih cenah. 1065

Ne vržete denar skozi okno ako kupite brez kontrole lakovosti in cen vse potrebščine v naših skladiščih, ki so popolnoma na novo urejena. V SOBOTO 23. oktobra ZOPETNO ODPRETJE naših, na novo opremljenih skladišč. Moške srajce, Moške ovrtnice, Nogavice, moške, ženske, v stroške, Ovrtniki, Vlecnato blago, Bombaževina, Perilo na meter, Svilenje, Drobjarice, E. bel, Sali volneni, Pri, Pletenine, Preproge, Zaveste, Pogrnjala. Ogledjte si izložbo v naših oknih! VELIKA SKLADIŠČA PRI SV. JAKOBU Campo S. Giacomo 7 nasproti cerkve

V dobroznanih skladiščih Tkanine in izdelanih oblek za moške in dečke "ALLE GRANDI FABBRICHE" Trst - Corso Garibaldi šte. 10 - Telefon 34-21 dobne vedne popolno izbora. OBLEKE iz volnenega blaga za moške od L. 145.— naprej, OBLEKE dolge hlače, za dečke L. 75.—, OBLEKE sportne, volnene, kratke hlače za dečke L. 45.—, PALETOTS ali RANGLANS, blago z dvojnimi licem, za moške L. 110.—, PALETOTS ali RANGLANS, blago z dvojnimi licem, za dečke od L. 90.—, PALETOTS ali RANGLANS, blago z dvojnimi licem, za otroke od L. 65.—, HLAČE za moške ali dečke, vsakovrstno blago po L. 30, 35, 45, 60 itd., POVRŠNIKI Guardin, Covercoats ali angleško in češko blago za moške, in odrasle dečke od L. 160.—, DEŽNI PLAŠČI, gumirani, za moške ali dečke od L. 80.—, PLAŠČI loden, s pokrivalom, za solarje od L. 45.—, PODVLAKE iz velblajne kože, za površnike od L. 75.—, GILETS pleteni, fantazija, vsake vrste. Zaloga tu- in inozemskega sukna za naročila po meri, ki se izvršujejo točno in z jemsivom v naši krojačnici l. reda v prvem nastropju iste stavbe. NB. Blago, ki ne ugaja, tudi ako je bilo naročeno po meri, se zamenja ali pa se vrne denar

kaznjencev. Tudi na drugem bregu reke, ki je bil porasten, nista odkrila nič suamljivega. Po tem sta domnevala dvojce: Kaznjenci so vedeli za povratek naselencev v granitno hišo, ker so jih utegnili zagledati na cesti proti staji; ali pa so se po pustošenju umaknili ob strugi Hvale ter izgubili v Jakamarskem gozdu. V tem slučaju pa niso mogli videti naselencev. V prvem primeru so se morali vrniti k staji, ki je bila dobro založena. V drugem primeru pa je bilo verjetno, da bodo odkrili njihovo skrivališče in čakali tam ugodnega trenutka za nov napad. Zatorej je bilo potrebno poiskati jih in očiščiti otok, toda sedaj niso še mogli na to misliti zaradi Harbertovega stanja. Proti razbojnikom je bilo treba vpreči vse sile, zato je Cir Smith vsem prepovedal zapustiti granitno hišo. Inženir in Nab sta šla na planoto. Zalogna slika se jima je nudila! Polja so bila pomendrana. Klasje, ki so ga imeli ravnokar požeti, je ležalo na tleh. Tudi drugi nasadi so trpeli. Zelenjadni vrt je bil popolnoma razjezan. Na srečo je bila granitna hiša dovolj založena s semenom, tako da je bila ta škoda popravljiva.

Vetрни mljn, kurji dvor in hlev onag so bili upepeljeni. Splašene živali so begale po planoti. Perutnina, ki je med požarom pobegnila k jezeru, se je zvrnila na svoje prejšnje mesto ter gotala ob bregu. Tu je bilo treba vse prenoviti. Smithovo obličje, ki je bilo bledeje kakor po navadi, je izražalo besno jezo, ki jo je inženir le s težavo zatajeval. Vendar pa ni rekel besedice. Še enkrat si je ogledal opustošena polja in kadeče se razvaline ter se povrnil demov. Naslednji dnevi so bili najžalostnejši, kar so jih naselenci kdaj na otoku preživeli. Harbert je vidno slabel. Zdelo se je, da se pripravlja težka obolenost, ki jo je povzročil napor prenosa. Gedeon Spilett je imel občutek, da se ne bo znal boriti proti grozečemu poslabšanju. Harbert je bil v nezavesti in kazal je celo znake bledenja. Naselenci pa niso imeli drugega sredstva razen poživljajočih čajev. Mrzlica je bila še vedno v zmerni višini, kmalu pa se je v pravilnih presledkih močnejše pojavljala. 6. decembra si je bil Gedeon Spilett bolj na jasnem o poteku bolezni. Ubogega dečka je tresel mraz. Prsti, nos in ušesa so mu popolnoma zbledeli. Žila je bila slabo, ne-

pravilno, koža je bila suha, hudo ga je žejalo. Za tem razdobjem mraza je tukaj najstoppila vrčnina; obličje je oživele, koža je zardeala, žila je bila hitreje; nato je nastopilo močno potenje, nakar je mrzlica ponehaval. Napad je trajal pet ur. Gedeon Spilett se ni ganil od bolnika, katerega mrzlica je bilo treba potlačiti, predno se globokeje ukorenini. "Nujno je potrebno sredstvo proti mrzlici, je rekel poročevalec Ciru Smithu. — Sredstvo proti mrzlici!... je odgovoril inženir, toda nimamo ne skorje kine ne žveplenokislega kinina. — Res je, je rekel Gedeon Spilett, toda na bregu jezera rasto vrbe in skorja tega drevesa more v nekaterih slučajih nadomestiti skorjo kine. — Torej napravimo poskus brez odlašanja!" je priganjal Cir Smith. Po pravici se imenuje skorja vrbe nadomestek kine, je to tudi indijski kostanj, hodeča palma, zmajavečvo korenje i. dr. Treba je bilo poskusiti vrbo, da se ne učinkuje tako močno kakor kina, poleg tega pa so jo imeli v sirovi obliki, ker niso imeli sredstev, s katerimi bi izveliki učinkoviti alkohol salicil ali vrbo grančico. Cir Smith sam je izrezal iz neke črne vr-

bove vrste več kosov skorje; v granitni hiši so jo stolkli v prah in zvečer ga je Harbert povžil. Noč je potekla precej mirno. Harbertu se je sicer nekoliko bledlo, toda mrzlica ni imel ne tisto noč ne naslednji dan. Pencroff je začel upati. Gedeon Spilett se ni še izjavil. Taka mrzlica ne nastopa vsak dan, ampak more izostati za en dan, da se povrne na tretji dan. Zato so nemirno pričakovali naslednjega dne. Poleg tega se je izkazalo, da je Harbert tudi ob času, ko ni imel mrzlice, ležal kakor ubit, da ga je bolela glava in ga napadala omotica. Gedeon Spilett se je usrajil te nove komplikacije; stopil je k Ciru Smithu in mu skrivaj povedal: "Nevarna mrzlica! je odgovoril Cir Smith; vi se motite, Spilett. Če bi bila mrzlica nevarna, ne bi meni nič tebi nič prenehala kar tako brez vzroka!... — Ne motim se, je odvrnil poročevalec V močvirnatih delih otoka se je Harbert brčkone nalezil kakšne kali in to zadostu; je. Prvi napad je prešel; še nastopi drugi in se nam ne posreči tretjega preprečiti. tedaj je izgubljen!

pokazalo komodno. Istotako je specialna komisija pri komisarijatu prosvete delovala kaj slabo in z malo intenzivnosti. Eden vodilnih činiteljev društva, Epštajn, je izjavil med drugim, da je predsedništvo društva «Doli z nepismenostjo» bilo ustanovljeno večinoma od ljudi, ki so bili po svojem stalnem poklicu zaposleni v raznih institucijah in niso mogli delovati za odstranitev tako velikega zla, ki se je nagromadilo vsled stoletne nemarnosti vladujočih sistemov v Rusiji. Epštajn je izjavil obenem, da je poseben učiteljski aparat deloval zelo slabo ter da so učenci in način predavanja zelo nestalni. Vse se je delalo brez programa, kaotično in od slučaja do slučaja. Dogajalo se je navadno, da je voditelj šole za nepismene moral navadno vlačiti nepismene iz svoje okolice v šolo. Ko je koga «ulovil», ga je začel kar učiti, pa naj je bil delavec ali muzik. A ta se ni imel učiti v prvi vrsti le pisanja in čitanja, marveč tudi «politgramoto», to je meščanske nauke, ki so bili intelektualno nizko stoječim «dijakom» enostavno nedostopni. In kmalu se je pokazal rezultat, da je absoluten šole «gramotnosti» ostal ne samo nepismen, marveč tudi politično nepoučen: začel je pojme mešabiti in v kratkem času je — vse pozabil.

Mnogi muziki pravijo: «Kako naj se jaz, star človek, ki sem velik del svojega življenja preživel, naučim gramote», ko je tudi moj sin negramoten? Naj se pisanje in čitanje učita v šoli, naj se raje ustanovljajo šole za deco, a potem šele tečaji za odrasle. Ni potrebno učiti stare in odrasle, dokler se niso otroci naučili!»

Ta Epštajnova izjava je jasen dokaz, da je revolucija, ki se je s tako vehemenco vrgla na likvidacijo nepismenosti, kaj hitro popustila od svojega prvotnega navdušenja. V resnici se danes šole v sovjetski Rusiji ne razvijajo. Četudi je bilo izobraževanje v času revolucije mnogo pristopnejše, vendar se ni dosegel tisti rezultat, ki so se ga nadejali.

Simptomatično je tudi, da je centralni odbor komunističnih mladinskih organizacij, takoimenovanega «Komsemla» odobril nove predpise za nadzorovanje in revizijo delovanja vseh organizacij. V vseh gubernijah in okrožjih, kakor tudi na avtonomnih ozemljih se mora osnovati posebna kontrolna komisija, ki bo imela nadzorovati ne samo delovanje organizacije, marveč tudi vršiti stalno nadzorstvo toliko nad funkcionarji, kolikor nad mladino sploh. In to v prvi vrsti, ako ne izključno, v političnem pogledu. Pod to nadzorstvo spadajo tudi uprave posebnih podružnic. Še en neugoden pojav. Glasom podatkov moskovske borze dela je bilo v Moskvi do 1. septembra t. l. zapisanih vseh skupaj 141.000 brezposelnih. Največji procent nezaposlenih tvorijo duševni delavci, katerih število je iznašalo na borzi 32.000. «Črnorabočili», t. j. tistih, ki se niso naučili specialnega rokodelstva, je bilo samo 14.000. Od vsesкупnega števila nezaposlenih podpirata borza dela in država 67.000, ki dobivajo denarno podporo.

Nekaj iz zgodovine plesa

Plesanje je doma po vsem svetu. Plešejo domačini na otokih v Južnem morju, plešejo pustinski Indijanci v Braziliji, plešejo Culukafri in črnci v osrednji Afriki in plešejo divji Avstralcji. Vsi ti primitivni narodi plešejo tako, kakor so plesali pred davnimi časi tudi Evropejci. Srdite bojne plesse so plesali divji vojniki kot so bili na pr. severoameriški Indijanci. Opili in razdražili so se z njimi in se borili potem s tem hujšo besnostjo. Culukafrijski bojni ples je štet kot plemenita vaja za vojnike in je enačlj po svojem pomenu pričetnemu plesu starih Spartancev. Pleščoč derviši na Vzhodu plešejo do onemoglosti in so še vedno visoko cenjeni radi njihove vdane pobožnosti. Pri plesih divjakov najdemo tudi mistične pomene. Tako na primer plešejo mandanski Indijanci svoj «divolji ples», ki naj jim nakloni obilo sreče na lovu. Čarovniki v osrednji Afriki plešejo mistične plesse v času suše, da izprosijo z njimi dežja. Kadar so črnci z Zlate obali na bojnem pohodu, plešejo njihove žene doma bojne plesse, ki naj dajo bojujočim se možem poguma.

Umetniški ples pa moremo slediti do rane egiptčanske zgodovine; Egiptčani sami so pripisovali izum plesa svojemu bogu Thohtu. Med starimi Zidi je Miriam plesala ob zvokih rogov (trabant), da s tem počasti Jehovo. Iz istega nomena je plesal David pred skrinjo zaveze. Verske procesije so se s petjem in plesanjem pomikale proti templjem. Plesanje primerja Aristotel s poezijo, Pindar pa daje ime «plesalec» celo Apolu. Krečanski zbor je korakal z umerjenimi koraki in prepeval himne grškemu bogu Apolu in ena izmed muz (Terpsichore) je bila posebna patronka plesne umetnosti. Frigijski koribanti so plesali na čast Cybele in na pirih Rhea Silvia v Rimu so plesali tudi divje plesse, dočim so tekom ranejših Martovih praznovanj plesni duhovniki prepevali, plesali in bili na ščite. Spantanci niso le gojili plesa kot važen del telovadbe, nego je bil ples prisiljen za vse dečke in mladeniče od petega leta dalje. Rimljani so pa menili, da je sramotno za svobodnega meščana, da bi plesal drugače kot tedaj, ko so to zahtevali nabožni obredi; niso se pa prav nič branili

gledati plesse znamenitih plesalk, ki so navadno bile sila pomanjkljivo oblečene. Tudi prvi kristjani so izvajali zborne plesse.

Mnogo srednjeveških plesov je bilo po značaju resnih in veličastnih. K tem so se prištevali na primer takozvani «dances basses», ki so jih plesali na dvoru francoskega kralja Karla IX. po melodijah psalmov. Katarina Medici je uvedla v Franciji plesa «galliarde» in «volta». Na francoskem dvoru je ples dosegel višek za časa vlade Ludovika XIV., ki je bil sam navdušen plesalec.

V Franciji je bil minuet priljubljen ples skozi celo stoletje, potem ga je pa zamenjala četvorka ali «contre-danse». V Nemčiji se je pojavil ples, ki je bil poznan pod imenom «galop». Kotiljon je bil zelo modern ples za časa francoskega kralja Karla X. Polka je bila v začetku poljski ples, v Francijo jo je uvedel neki praški plesni mojster v letu 1840. in od tam se je pozneje razširila po svetu. Polka «tremblante» ali «šotiš» je češkega izvora; v Parizu so jo plesali v prvič leta 1844. Končno se je uveljavil valček, ki je bil v začetku bavarski ples, pa se je pozneje nekoliko prelevil in postal to, kar je danes.

Poleg takih obče poznanih plesov so še drugi, ki so lastni posebnim narodom. Naštevaje teh je nemogoče, pa bi bilo tudi brezpomembno, ker ime samo na sebi ne pomeni nič.

Najbolj umetniški in najvišje razviti ples je balet, ki je v plesni umetnosti isto, kar je v glasbi opera. Balet je gledališka plesna predstava, ki se izraža v plesanju, nastopih in pantominskih izvajanjih. Nekdanje rimljanske pantomime so bile zelo podobne modernemu «baletu d'actions». Gotovo je, da so se iz starih tradicij pojavili dvorni plesi te vrste, ki so postali moderni že v prvih dneh renesance. V kolikor se zna, je prvo tako prireditelj priredil Italijan Bergonzio di Botta v Tortoni, da proslavi poroko milanskega vojvode. Ta dogodek se je izvršil v letu 1489. Od tedaj dalje je bil balet na vrsti ob vsaki kraljevski znamenitosti, pa naj si je bila ta že poroka ali pa rojstvo prestolonaslednika. Da so potratili tedaj za balet ogromne svote denarja, ni treba posebej povdarjati. Po predmetu, ki so ga predstavljal so bili ti baleti včasih zgodovinski; prikazovali so na primer obleganje Troje, Aleksandrovo osvojitve in podobne dogodke. Dalje so prirejali mitološke, poetičke, moralne in fantastične baletne, na pr. pariški sodnji dan, posebejleno resnico, karnevalske burke itd. Vse te plesne igre so imele po pet dejanj, katerih vsako je štele po tri, šest, devet ali dvanajst prizorov in v vseh so se petja in deklamacije mešale s plesom.

V Francijo je uvedla balet Katarina Medicejska. Ona je tudi podpirala take ženske plesse, ki bi jih danes obojali kot skrajno nedostojne. Njen namen je bil s tem omamiti svojega sina Henrika III. in ga odvrtiti, da bi se ne bavil z državnimi posli. Henrik IV. je bil tudi velik ljubitelj baleta in med leti 1589-1610 je dal prirediti nič manj kot osemdeset takih velikih zabav. Ludovika XIII. in XIV. sta gojila balet do skrajnosti in tudi sama sta plesala javno. Poslednji je v letu 1661 ustanovil plesno akademijo, kateri je načeloval Quinault in katere komponist je bil Lully. Ženske plesalke niso nastopale javno do leta 1681. Tiste leto so pa nastopile javno štiri dame in s plesom predstavljale «La Triomphe de l'Amour». V osemnajstem stoletju so začela postajati znana imena profesionalnih plesavk, med katerimi sta bili najbolj znameniti gospe Camargo in Salle, ki ju je Voltaire ovkovečil. Znamenit plesalec tistega časa je bil neki Dupré, ki je bil predhodnik splošno poznane Gaetana Vestris.

V letu 1697 je De la Motte uvedel v balet nekaj izpremenil in nekako tedaj je Danchet izumil šaljni balet, toda posebnih izpremenil ni bilo do leta 1749, ko se je pojavil Jean Georges Noverre. On je tako izpremenil baletni ples, da bi ga lahko imenovali baletnega očeta. Principe, ki jih je Noverre postavil, sta do popolnosti udejstvala pozneje Vincenzo Galeotti in Bournonville.

Zgodovina baleta od tedaj ni več zgodovina tega plesa temveč zgodovina posameznih plesavcev in plesavk. Do predvojnih dni je bil menda najbolj znamenit na svetu ruski dvorni balet. Po revoluciji pa se le malo sliši o njem. Današnji plesi forx-trot, tango itd. so pa dovolj poznani in ni potrebno, da bi se bavili z njimi.

Gospodarstvo.
SEMENSKI KROMPIR
Tržaška kmetijska družba v Trstu, ki je glesom kr. dekreta od 24. avgusta t. l. dobila dovoljenje za uvoz semenskega krompirja iz Jugoslavije, vabi svoje člane in zadrage, da jim prej prijavijo količino semenskega krompirja, ki ga nameravajo naročiti.

Ker moramo v kratkem sestaviti in predložiti pogodbo, bo družba sprejemala prijave do 18. novembra t. l. Naročni krompir se bo uvažal meseca februarja prihodnjega leta.

TRŽ. KMET. DRUŽBA V TRSTU,
ulica Torrebianca 19.

DAROVI
V počastitev spomina blagopokojnega Kazimirja in Franciške Markon, ob tretji obletnici daruje Regna Markon, Trnovo, L 100 za nesrečne poplavljenca. (Denar hrani upravništvo.)

Za Solsko društvo, podr. Sv. Ivan, sta darovala g. Poniž Matko L. 10, g. Poniž Karel L. 2, oba s Podrage pri Vipavi. — Za pogostitev našega dijaštva so darovali pri Sv. Ivanu: Vedno radodarna družina Suban na Višavi 12 l mleka; g. Suban Justina - 6 kg testenin, g. Khun Ivan - 5 kg testenin; isto g. Bak Anton; g. Jakob Tominc z Vrdelece - 2 kg riža, 2 kg testenin in 1 kg špeha; g. Trampus Franc - 3 kg riža; g. Slavko 2 in pol kg testenin.

V denarju so darovali: omizje pri Subanu (Višava), Pirič Andrej, Fr. Žgur, Dougan Jožica, Fr. Strancar, Al. Bizjak in Jaklič Anton po L 10; Bernetič Ivan, Ninka Modic, Ludvik Modic - Cidom, Pavličević, Petrovič, Zmaga Grčičeva, Jos. Brana, Udovič Fran st., Kante Ivan, Balnc Fr., J. S. Godina, Buđin Fr., Stojkovič Al., Udovič Iv. Mar. in Pajk Marija po L 5; Skamperle Anton L 6, Zadnik Fr., L 4, Kocjančič Jernej L 3, Brana Ivan, Cok Emil, Udovič Josip in Kolarič Josip po L 2; Podbršček od igre, Kemperle Rauber in Dekleva Anton po L 1; N. N. L 4 - skupno L 163. Darovi, nabrani na polo gđč. V. K., sledijo v kratkem.

L 5 daroval neimenovani iz St.-viške Gore radi odhoda nasprotnika za «Dijaško kuhinjo» v Gorici.

BOEZNA POROŠILA
Amsterdam 930, Belgija 67, Francija 69, London 113.25, New York 23.40, Spanija 335, Švica 445, Atene 27, Berlin 555, Bukarešt 11.50, Praga 69.25, Ogrska 0.0324, Dunaj 329, Zagreb 41.
Vojnoodškodninske obveznice 67.25.

Mehko beržavnost kožo dobite z rabo novega neprekosljivega mila

BANFI

znanka Zlati potolci

Poskusite ga, ker je najfinije na svetu. Skrob, boraks Banfi je najboljša za likanje perila. 1277

JAKOB BEVC
urarna in zlatarna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlate kupuje v vsaki meri po najvišjih cenah. Krone plačuje višje kot vsi drugi. Zaloge raznovrstnih ur in zlatcaine. 1043

GIOVANNI SFERZA & Co
Trst, Via Coroneo 5. — Tel. 16-18

Zaloga in delavnica majoličnih in železnih pečl.

Izbera plošč za prevleko kuhinj, kopeki in closets.

Zaloga tržinskih plošč iz litega železa - vratice, cavi in pečl za štedilnike.

Izbera keramične in cementne opeke. - Zaloga ognju klubujoče opeke. 1041

Sprejemajo se naročila in poprave pečl in štedilnikov.

SLOVENC!

Ne pozabite, da ima tvrdka „Old England“

Trst, Corso V. E. III. 26

napredni zastavljalnici

izgotovlj. obleke

počistilne 1044

in-iz izumneho blago

Lastna trgovščina I. reda

Gosposci se slovensko

Pozna menjava.

Vsi, ki imajo bame, izlase od italijanskih zakladnic Julijске Kraznje za avstro-ogrske krone, stavljene v menjavo meseca marca 1922 glasom st. germaneke pogodbe, so naproseni, da se zglašio do 31. oktobra ali pa da dopošljejo številke bonov na naslov:

R. PIACENTINI
Trst, Corso Vitt. E. III. 45, L od 8-12.30 in (1026) od 14-19.
GORICA, Fil. Piacentini, Via Seminario 8.

Prodno prodato
KRONE, GOLDNARJE ZLATO in SREBRO
obiščite zlatarno
STERMIN v TRSTU, Via Mazzini št. 43
kjer dobite najvišje cene. — Kuopjem listke mestne zastavljalnice. 1037

Slovenski trgovci!

Za vsako potrebo na papirju Vam ustrezne najsolidnejše in z najnižjimi cenami tvrdka

G. M. Nagode
ki razpolaga z veliko 1039

zalogo papirja in vrečic
Izvoz na debelo.

Trst, Via P. L. Palestrina št. 1

KRONE! KRONE!

briljante, platin, 20-bronske zlate komačje

zlate plačnje po višjih cenah nego vsak drugi

Albert Povh - urarna
Trst, Via Mazzini 46 1013

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun iz vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

veče in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema „Dinarac“ na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

čevak od vlog plača zavod sam.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestnamera po dogovoru.

Na razpolago varnostna celica (safe)

Uradne ure za stranke od 8^{1/2}, do 13

in od 16 do 18

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-67. 986

Najstarejši slov. denarni zavod

Odhodi vlakov

Pomeni kratice: o = osebni vlak, b = brzovlak. Številka (1), (1-2) pomeni, da ima vlak samo prvi ali samo prvi in drugi razred.

TRST - TRŠO

5.30 (b), 5.40 (o), 6.10 (b), 6.36 (o), 7.10 (b), 8.20 (o), 10.05 (b), 12.45 (o), 13.30 (b), 14.56 (o), 15.36 (b), 17 (b), 17.30 (b, Bivio), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 19.55 (o), 23.45 (o).

TRŠO - TRST

4.32 (o), 6.57 (o), 7.18 (o), 8.16 (b), 9.23 (b), 10.28 (1-2), 10.56 (o), 12.30 (b), 13.36 (b), 13.50 (Bivio, Grižan, Miranar), 16.06 (o), 17.05 (o), 17.48 (b), 18.02 (o), 19.20 (b), 22.02 (o), 22.04 (o), 23.12 (b).

TRST - BENEŤKE

5.30 (b), 6.10 (b), 8.05 (1), 10.05 (b), 13.30 (b), 14.56 (o), 17 (b), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 23.45 (o).

BENEŤKE - TRST

0.40 (o), 6.34 (1-2), 9.10 (b), 10.55 (1-2), 12.15 (o), 15 (b), 17.35 (1), 18.35 (o), 20.15 (b).

TRST - BUJE - POREČ

5.00 (o), 10.00 (o, Buje), 13.55 (o), 18.25 (o, Buje).

POREČ - TRST

5.15 (o), 14.14 (o), 16.25 (o, do Buj).

TRST - GORICA - VIDEM

a) iz Trsta:
5.40 (o), 6.25 (o), 7.10 (b), 8.30 (o), 12.45 (o), 15.35 (b), 17.30 (b), 18.55 (o).

b) iz Gorice: glej spodaj pod Gorica - Videm.

VIDEM - GORICA - TRST

a) iz Vidma: glej spodaj pod Videm - Gorica.

b) iz Gorice:
5.40 (o), 7 (b), 9.15 (o), 12.10 (b), 15.20 (o), 17.40 (o), 18.10 (b), 20.20 (o).

TRST - GORICA - PODBRDO

a) iz Trsta:
6.10 (b), 6.50 (o), 12 (o), 17.35 (b), 18.35 (o, do Gorice).

b) iz Gorice: glej spodaj pod Gorica - Podbrdo.

PODBRDO - GORICA - TRST

a) iz Podbrda: 5.05 (o, do Gorice), 8.45 (b), 11.45 (o), 17 (o), 19.40 (b).

b) iz Gorice: 5.17 (o), 6.45 (na južno postajo) 10.09 (b), 13.30 (o), 19.21 (o), 20.03 (b)

GORICA - AJDOVŠČINA

7.45 (o), 13.05 (o), 19.35 (o).

AJDovŠČINA - GORICA

4.25 (o), 11 (o), 17 (o).

OBAD - KOBARID

8.00 (iz C. Barbetta, o), 13.03 (o), 17.50 (o).

KOBARID - OBAD

6 (o), 10.50 (o), 16 (o).

TRST - HERPELJE - PULA

5.20 (o), 11.55 (o), do Herpelja, tu zveza s prihodnjim brzovlakom, 12.30 (b), samo iz Kanfanara ob 6.08 (o) in 19.50 (o), — 19.05 (o).

PULA - HERPELJE - TRST

(iz Herpelja) 6.20 (o), 4.55 (o), 7.55 (o, do Kanfanara in v Rovinj), 11.50 (b), 16.35 (o), 17.40 (o, samo do Kanfanara).

TRST - POSTOJNA

1.00 (b), 5.05 (o), 7.00 (b), 9.25 (o, do Nabrežine, zveza z vlakom, ki odhaja iz Nabrežine ob 10.13 (b), samo iz St. Petra 11.52 (o), 11.30 (b), 14.45 (o), 16.30 (o), 18.40 (o, na Reko), 19.45 (b), 20.20 (b), 21.05 (b, 1).

POSTOJNA - TRST

2.00 (b), 5 (o), 6 (b, 1), 6.40 (b), 7.25 (b), 9.20 (o), 15 (b), 16.40 (o, do St. Petra), (iz St. Petra) 17.19 (b), 18.05 (o), 19.50 (b), 20.53 (o, do St. Petra), (iz St. Petra) 21.30 (o).

REKA - ST. PETER

5.40 (o), 9.05 (o), 12.30 (o), 15.15 (o), 19.20 (o).

ST. PETER - REKA

5.30 (o), 8.05 (o), 9.10 (o), 11.50 (o), 17.15 (o) 21.50 (o).

GORICA - VIDEM

7.34 (o), 6.08 (o), 8.29 (b), 10.15 (o), 14.40 (o) 17 (b), 19.05 (b), 21.47 (o).

VIDEM - GORICA

5.10 (o), 7 (b), 9.15 (o), 12.10 (b), 15.20 (o), 17.20 (o), 18 (b), 20.20 (o).

GORICA - PODBRDO

7.56 (b), 8.53 (o), 14.08 (o), 17.10 (o), 19.22 (b).

PODBRDO - GORICA

5.05 (o), 8.45 (b), 11.45 (o), 17 (o) 19.40 (b).

JOK KRIK JEZA TRMA SAMOGLAVNOST

Evo kako sprejme vaš otrok zdravila posebno pa ricinovo olje.

Odvajalni čokoladni bonbon ARRIBA, katerega smatrajo otroci za slaščico, je edino sredstvo, katero pozdravljajo otroci s ploskanjem, nasmehom in z izrazom veselja.

ARRIBA je edino čistilno sredstvo, ki učinkuje v resnici dobro. Dajte ga vašim otrokom in vsemite ga tudi vi, ker koristit miedim in starim.

L 0-30 komad

ARRIBA

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

Zimski vozni red za korijere

(Veija od 1. oktobra 1926. do preklica)

Trst - Postojna

Cene	voznja	Postaje	voznja	Cene
7.-	16.-	Trst	9.50	19.-
7.30	16.30	Opčine	9.-	18.35
6.30	7.45	Sežana	8.40	18.20
8.55	7.55	Storje	8.20	18.05
8.05	17.25	Senodolce	8.05	17.55
10.10	8.15	Senodolce	7.45	17.40
12.85	8.30	Razdrto	7.25	17.20
14.45	8.50	Hriševje	7.05	17.05
17.20	9.10	Hriševje	6.50	16.50
		Postojna	6.30	16.30

Trst - Komen

Cene	voznja	Postaje	voznja	Cene
16.-	16.30	Trst	9.15	9.20
4.20	16.50	Prosek	8.45	6.60
6.45	17.-	Nabrežina	8.15	4.55
8.2	17.20	Corjanska	7.55	1.80
9.20	17.30	Komen	7.45	—

Postojna - Jama

Voznja	Postaje	Voznja
15.45	16.40	19.40
13.50	16.50	19.50
14.-	—	16.20

Na zahtevo posebne korijere do jame po slededem urniku:

redni obiski od 12-14

izredni obiski 10-12

14-16

16-18

NB. Odhodi iz Trsta v Reko, Postojna in Komen s trga Guglielmo Oberdan; iz Reke s trga Cesare Battisti.

Pazin - Labin - Sv. Andrej

Cene	voznja	Postaje	voznja	Cene
9.-	16.-	Pazin (post.)	7.15	16.45
9.10	16.15	Pazin (mesto)	7.05	16.35
9.25	16.25	Lindar	6.55	16.25
4.55	9.40	Gradšče	6.40	16.10
5.80	9.55	Pičan	6.20	15.50
9.50	10.35	Kršan	5.55	15.05
11.10	10.55	Sv. Nedelja	5.20	14.50
11.05	11.05	Vineš	5.10	14.40
13.20	11.25	Labin	5.-	14.30
14.80	12.-	Sv. Andrej	—	14.-

Trst - Opatija - Reka

Cene	voznja	Postaje	voznja	Cene
7.50	7.50	Trst	12.-	29.-
7.80	8.10	Bazovica	11.45	25.50
8.70	8.20	Kozina-Herpelje	11.30	22.50
9.70	8.30	Tublje	11.20	22.-
11.20	8.40	Meterija	11.10	20.50
11.50	8.50	Markovščina	11.-	19.10
12.50	8.55	Grodšče	10.45	18.30
13.60	9.-	Obrovce	10.40	17.70
14.60	9.20	Hrušica	10.40	16.70
14.90	9.35	Podgrad	10.20</	